

Directan sähköpostiviestin 31.5.2011 liitteenä toimitetun nyt käsiteltävänä olevan hakemusasian **09/22458** kirjallisen todisteen 1, koska kysymyksessä on ollut aikaisemmin toimitetun kirjallisen todisteen selvän puutteen korjaaminen. Muilta osin kärjäoikeus toteaa, että ei ole olemassa erityistä syytä kärjäoikeudelle toimitetun asiakirja-aineiston huomioon ottamiseen, minkä vuoksi sanottuja asiakirjoja ei oteta huomioon näitä kolmea riita-asiaa ratkaistaessa.

2. Todistustaakasta sopimuksen syntymisen ja sopimuksen sisällön osalta

Kärjäoikeus toteaa, että suomalaisessa siviiliprosessioikeudessa todistustaakka sopimuksen syntymisestä on sillä, joka on vedonnut sopimuksen syntymiseen. Kärjäoikeus viittaa **Jouko Halilan** teoksen **Todistustaakan jaosta. Silmällä pitäen erityisesti varallisuus oikeudellisia oikeussuhteita, Porvoo 1955**, erityisesti **Halilan** teoksen sivuilla 123-125 esitettyyn. Sopimukseen vedonneella riitapuolella on **Halilan** mukaan todistustaakka lähinnä siitä, että kummaltakin taholta on tullut annetuksi *samansisältöiset tahdonilmaisut* (kursivointi **Halilan** teoksen sivulla 124), katso myös **Hannu Tapani Klami: Todistusratkaisu, Saarijärvi 2000** sivut 101-102. Sopimuksen sisällön osalta **Halilan** teoksen sivulla 177 on todettu, ettei siitä voitane esittää todistustaakan jaossa mitään ehdottoman yleispätevää jakolinjaa.

3. Sopimusten syntyminen puhelinmyynnin yhteydessä; oikeustoimilain 1 luvun säännökset

Oikeustoimilain 1 luvun sopimusmekanismi ja poikkeukset siihen, todistustaakka

Kärjäoikeus toteaa, että nyt käsiteltävänä olevassa Directan ja [REDACTED] välisessä riita-asiaassa on kysymys elinkeinonharjoittajien välisestä sopimusoikeudellisesta riidasta. Sopimusten syntyminen puhelinmyynnin yhteydessä tapahtuu säännönmukaisesti sekä yrityksen ja kuluttajan välillä että yritysten kesken noudattaen varallisuus oikeudellisista oikeustoimista annetun lain (**jäljempänä oikeustoimilain**) 1 luvun säännösten mukaisesti tarjous - vastaus -mekanismia, josta on säädetty oikeustoimilain 1 §:ssä ja 3 §:ssä. Kärjäoikeus viittaa oikeustoimilain 1 luvun mukaisen sopimusmekanismiin sekä siihen verrattuna poikkeavien sopimusmekanismien osalta esimerkiksi teoksen **T.M. Kivimäki - Matti Ylöstalo: Suomen sopimusoikeuden oppikirja. Yleinen osa. Kolmas, uudistettu painos, Porvoo 1973** sivuilla 265-274 lausuttuun, **Hannu von Hertzenin** teoksen **Sopimusneuvottelut, Vammala 1983** sivuilla 39-55 lausuttuun, teoksen **Kurt Grönfors: Avtalslagen. Under medverkan av Rolf Dotevall. Tredje upplagan, Göteborg 1995** sivuilla 52-70 lausuttuun, **Mika Hemmon** teoksen **Sopimusoikeus I, Toinen uudistettu painos, Jyväskylä 2003** sivuilla 96-115 ja 131-137 lausuttuun sekä teoksen **Janne Kaisto - Frey Nybergh: Pysäköijän maksuvelvollisuudesta. Velvoitteiden synty eräissä arkisissa tilanteissa, Helsinki 2008** sivuilla 7-14 ja 35-46 lausuttuun. Toisin kuin elinkeinonharjoittajien kohdalla, on kuluttajasopimusten osalta nimenomaisesti säädetty kuluttajansuojalain 6 luvun 13 - 20 §:ssä erikseen muun ohella puhelimitse tapahtuvasta etämyynnistä etäviestimiä käyttäen ja siinä noudatettavasta menettelystä. Kärjäoikeus viittaa **Tuula Ämmälän** teoksen **Suomen kuluttajaoikeus. Jyväskylä 2006** sivuilla 204-209 lausuttuun.

Directa on esittänyt kanteessaan väitteen siitä, että Directan palveluksessa olleiden puhelinmyyjien (myyntineuvottelijoiden) ja yhtiön asiakasyritysten edustajien ja elinkeinonharjoittajien välillä käytyjen puhelinkeskustelujen aikana ei olisi syntynyt sitovia sopimuksia, vaan yhtiön palvelusopimusten osalta sopimusmekanismi olisi erilainen kuin se sopimusmekanismi, josta on säädetty oikeustoimilain 1 luvussa. Kärjäoikeus toteaa, että tällaisen

esittäjällä Directalla on todistustaakka siitä, että yhtiön ja sen asiakkaiden välisten palvelusopimusten osalta olisi otettu käyttöön toisenlainen sopimusmekanismi kuin oikeustoimilain 1 luvun säännösin säädelty tavanomainen sopimusten syntymekanismi. Käräjäoikeus toteaa, että todistustaakka noudatettavasta sopimusmekanismista jakautuu samalla tavoin internetin välityksellä tapahtuvassa kaupassa eli niin sanotussa nettikaupassa, jonka yhteydessä sitova sopimus syntyy tavanomaisesti oikeustoimilain säännösten mukaisesti, ellei muuta ole sovittu. Käräjäoikeus viittaa esimerkiksi **Ari Saarnilehdon** teoksen **Sopimusoikeuden perusteet, Vammala 2002** sivulla 42 lausuttuun.

Arvioitaessa sitä, minkälainen sopimusten syntymekanismi on ollut nyt käsiteltävänä olevassa asiassa, on otettava huomioon myös se seikka, että tämän asian asianosaiset Directa ja [REDACTED] eivät ole olleet keskenään sopimussuhteessa ennen kanteessa tarkoitettua väitettyä palvelusopimusta eikä Directan ja [REDACTED] välille ole siten kehittynyt mitään sellaista vakiintunutta sopimuskäytäntöä, jolla voisi olla merkitystä nyt käsiteltävänä olevassa asiassa.

Käräjäoikeus toteaa edelleen, että Directan väitettä sen palvelusopimuksia solmittaessa noudatettavasta sopimusmekanismista ei tue minkään asiassa käräjäoikeudelle esitetyn kirjallisen todisteen sisältö. Directan omissa myyntipuhemalleissa keväältä 2007, erityisesti niin sanotussa "mantrassa", joka kunkin Directan myyjän on tullut toistaa myyntipuhelun lopuksi Directan asiakkaalle, on korostettu sitä, että puhelinkeskustelun aikana on solmittu sopimus. Directan asiakkaille lähetetyissä laskuissa on myös sopimuksen alkamisajankohdaksi merkitty myyntipuhelun ajankohta ja laskutuskausi on merkitty laskuissa alkavaksi myyntipuhelun ajankohdasta.

Lisäksi asiassa on henkilötodistelun avulla selvitetty se, ettei myyntipuhelun jälkeen samana tai seuraavana päivänä soitettujen laadunvalvontapuheluiden tarkoituksena ole ollut enää myydä Directan palveluita asiakkaille, vaan varmistautua siitä, että myyntipuhelun aikana on solmittu sitova sopimus Directan ja sen asiakkaan välille. Mikäli laadunvalvontapuhelun kuluessa on käynyt ilmi epäselvyyksiä sopimuksen syntymisen suhteen, on kyseisen asiakkaan laskutus pantu jäihin odottamaan sitä, että puhelinmyyjä selvittäisi esitetyn reklamaation. Käräjäoikeus viittaa tältä osin erityisesti todistajien Katja Susanna Rantilän ja Kimmo Kullervo Mannisen kertomuksiin käräjäoikeudessa. Todistaja Rantilän kertomuksen asiassa on selvitetty se, että laadunvalvontapuhelut ovat olleet hyvin lyhyitä, noin 1-2 minuutin pituisia. Tätä kertomusta on pidettävä uskottavana myös sen perusteella, että Directa oli saanut vuonna 2007 kaikkiaan 19.200 asiakasta. Tuohon aikaan Kimmo Manninen oli soittanut kaikki Directan laadunvalvontapuhelut. Kimmo Mannisen kertomus ei käräjäoikeuden käsityksen mukaan osoita sitä, että sopimusta olisi syntynyt Directan ja [REDACTED] välillä. Näillä perusteilla käräjäoikeus toteaa, että Directan asiassa esittämä väite sopimusten syntymisajankohdasta ja syntymekanismista ei pidä paikkaansa. Tästä seuraa se, että ellei sopimusta ole selvitetty syntyneen myyntipuhelun kuluessa, ei ole olemassa sitovaa sopimusta Directan ja sen asiakkaan välillä, ellei näytetä toteen sitä, että joku Directan asiakkaista on myöhemmin muulla tavoin nimenomaisesti sitoutunut Directan hänelle/sille tarjoamaan palvelusopimukseen.

Directan asiakkaille lähetetyn muun asiakirja-aineiston merkitys

Käräjäoikeus toteaa, että sopimusoikeudessamme yleinen periaate on se, ettei

kukaan tule sidotuksi sopimussuhteeseen sillä perusteella, että hänelle lähetetään aineistoa, jota hän ei ole koskaan tilannut. Käräjäoikeus viittaa tältä osin esimerkiksi teoksen **Kivimäki - Ylöstalo** sivuilla 268-269 lausuttuun ja sivun 269 alaviitteeseen 4. Tilaamatta toimitettuja tuotteita ei tarvitse maksaa, palauttaa tai edes säilyttää. Tällaisen esimerkiksi postitse tulleen aineiston voi sen vastaanottanut milloin tahansa heittää roskiin tai jättää hyllylle lojumaan ilman, että hänellä on velvollisuutta perehtyä hänelle toimitettuun aineistoon. Tällaista negatiivisen sopimussidonnaisuuden aikaansaamiseen pyrkimistä on pidetty sopimattomana sopimusoikeudessamme **Oikeustoimilakitoimikunnan mietinnössä** (komiteamietintö 1990:20, jäljempänä **KM 1990:20**). Käräjäoikeus viittaa **KM 1990:20** sivuilla 269-273 esitettyyn. Mietinnön sivuilla 272 ja 285 esitetyn oikeustoimilain 8 b §:n 3 momentin säännös on koskenut esimerkiksi poikkeuksellisen arvokasta omaisuutta. Tämänkään säännöksen nojalla vastaanottaja ei olisi tullut sidotuksi sopimusoikeudellisesti suorituksen johdosta, mutta säännöksessä ehdotettiin asetettavaksi erehdyksessä vastaanotetun tavarana osalta huolenpitovelvollisuus.

Toisin kuin elinkeinonharjoittajien kohdalla, on kuluttajasopimusten osalta tätä sopimusoikeudellista periaatetta vastaava säännös 1.3.2001 voimaan tulleen kuluttajansuojalain 2 luvun 2 a §:ssä (sellaisena kuin se on laissa 1072/2000). Kulutushyödykkeiden markkinoinnissa ei saa tarjota kulutushyödykkeitä toimittamalla niitä kuluttajille ilman nimenomaista tilausta ja edellyttämällä kuluttajalta maksua, hyödykkeen palauttamista tai säilyttämistä taikka muuta toimenpidettä. Käräjäoikeus viittaa **Ämmälän** teoksen sivuilla 98-99 lausuttuun.

Sopimusta ei voi syntyä tällaisen ilman edeltävää tilausta lähetetyn aineiston perusteella siinäkin tapauksessa, että aineistossa itsessään olisi määritelty jokin reklamaatio- tai huomautusaika, jonka mukaisesti oikeus peruuttaa sopimus tai ilmoittaa siitä, että sopimussuhdetta ei ole olemassa, olisi sanotun aineiston itsensä perusteella menetetty. Käräjäoikeus viittaa myös **Jan Hellnerin** teoksen **Kommersiell avtalsrätt. Tredje upplagan, Stockholm 1989** sivulla 27 lausuttuun sekä teoksen **Kaisto - Nybergh** sivuilla 108-114 lausuttuun. Tämän sopimusoikeudessamme noudatettavan periaatteen mukaisesti käräjäoikeus toteaa, että Directan [REDACTED] lähettämällä niin sanotulla tilauspaketilla (lasku, tilausvahvistus, mainoksia) ei ole ollut mitään itsenäistä oikeudellista merkitystä asiassa. Tilauspaketin vastaanottaminen tai reklamoimatta jättäminen eivät ole voineet synnyttää sopimussuhdetta asianosaisten välillä, ellei sopimusta ole syntynyt jo [REDACTED] ja Directan myyntineuvottelija Marko Revontulen välisen puhelinkeskustelun kuluessa, koska [REDACTED] ei ole asiassa esitetyn selvityksen perusteella itse lähettänyt sanotun tilauspaketin johdosta Directalle mitään tilausvahvistusta tai Directan tarjouksen hyväksymisen sisältävää asiakirjaa eikä hänen ole myöskään osoitettu suullisesti solmineen sopimusta muiden Directan palveluksessa olleiden henkilöiden kanssa käytyjen puhelinkeskustelujen kuluessa.

Directan väittämää sopimussuhdetta ei ole myöskään voinut synnyttää se [REDACTED] kertomuksesta ilmenevä, että [REDACTED] oli maksanut tilauspaketin mukana tulleen laskun (59 euroa + arvonlisävero) Directalle. [REDACTED] on kertonut soittaneensa tilauspaketin mukana tulleen laskun johdosta Directan asiakaspalveluun ja reklamoineensa laskusta. [REDACTED] kertomuksen mukaan hän oli pyrkinyt reklamoimaan Directaa avauspaketin saatuaan, mutta Directa oli uhannut häntä maksuhäiriöllä, minkä vuoksi hän on maksanut avauspaketin yhteydessä tulleen laskun. Nämä myyntipuhelun jälkeiset tapahtumat, joihin Directa on vedonnut nyt

käsiteltävässä Directan ja [REDACTED] välisessä takaisinsaantia yksipuoliseen tuomioon koskevassa hakemusasiassa, ovat merkityksettömiä väitetyn sopimussuhteen syntymisen kannalta eivätkä ne ole voineet sitoa [REDACTED] minkäänlaiseen sopimussuhteeseen Directan kanssa.

4. Myyntipuhelusta ja [REDACTED] sitoutumisesta väitettyyn sopimussuhteeseen esitetty selvitys

Myyntipuhelun sisältö

Käräjäoikeus toteaa, ettei asiassa ole kuultu todistajana sitä henkilöä, myyntineuvottelija Marko Revontulta, jonka Directa on kanteessaan kertonut neuvotelleen puhelinkeskustelun aikana [REDACTED] kanssa. Asiassa on kuultu henkilökohtaisesti todistelutarkoituksessa hakijaa (alkuperäistä vastaajaa) [REDACTED]

Käräjäoikeus toteaa, että [REDACTED] on kiistänyt solmineensa sopimusta. Käräjäoikeus ei kuitenkaan pidä [REDACTED] kertomusta jäljempänä kerrotuilla perusteilla luotettavana selvityksenä siitä, ettei sopimusta olisi syntynyt puhelinkeskustelun kuluessa. Sopimuksen syntyminen puhelinkeskustelun kuluessa ja sopimuksen sisältö ovat kuitenkin jääneet henkilötodistelun perusteella tarkemmin selvittämättä, koska Marko Revontulta ei ole kuultu todistajana.

Asiakaskortin tietojen päivittäminen, [REDACTED] antama haastattelu

Asiassa on esitetty Directan toimesta **Directan kirjallisena todisteena 5** luotettava selvitys siitä, että [REDACTED] on päivittänyt aikavälillä 28.11.2007-10.6.2008 yrityksensä mediatietoja yli kymmenen kertaa. Tämä on asiassa esitetyn henkilötodistelun perusteella tapahtunut käyttäen [REDACTED] toiminimen [REDACTED] y-tunnusta sekä [REDACTED] käytössä ollutta asiakasnumeroa.

[REDACTED] on myös antanut Directasta riippumattomalle lehtimiehelle [REDACTED] haastattelun (asiakasesittelyn), joka on julkaistu Directan mainoksena 7.5.2008 (**Directan kirjallinen todiste 2**), johon [REDACTED] on tarjottu tilaisuus tehdä korjauksia (**Directan kirjallinen todiste 15**).

Käräjäoikeus toteaa, että yhdessä tarkasteltuina **Directan kirjalliset todisteet 2, 5 ja 15** osoittavat, että [REDACTED] on solminut Directan kanssa sekä hakupalvelua, mobiilipalvelua että verkkosivujen laatimista koskevat sopimukset. [REDACTED] ei ole käräjäoikeuden käsityksen mukaan kyennyt ilman [REDACTED] antamia tietoja laatimaan sen sisältöistä kuvausta [REDACTED] valitsemiin markkinointikeinoista, joka sisältyy **Directan kirjallisen todisteen 2** ensimmäiseen kappaleeseen.

5. Johtopäätökset sopimussuhteen olemassaolosta Directan ja [REDACTED] välillä asiassa

Käräjäoikeus toteaa, että asiassa on edellä kerrotuilla perusteilla selvitetty luotettavasti, että [REDACTED] on solminut 5.11.2007 Directan kanssa hänen [REDACTED]-nimisen yrityksensä näkyvyyden lisäämistä koskevan, Directan hänelle tarjoaman palvelusopimuksen.

Käräjäoikeus ottaa seuraavaksi kantaa siihen, mikä on ollut Directan ja [REDACTED] välisen sopimussuhteen sisältö sekä siihen, rasittavatko sopimusta

jotkut oikeustoimilain 3 luvussa säädettyjä pätemättömyysperusteita, onko Directan yleisten sopimusehtojen kohdan 8.2 sopimusehto tullut Pekka [REDACTED] sitovaksi tai onko palvelusopimusta soviteltava oikeustoimilain 36 §:n säännöksen nojalla.

6. Oikeustoimilain 33 §:n säännös sekä oikeustoimilain 33 §:n säännöksen ja sanottua säännöstä vastaavien pohjoismaisten sopimuslakien säännösten soveltaminen pohjoismaisessa oikeuskäytännössä

Oikeustoimilain 33 §:ssä säädetään seuraavaa.

Oikeustointa, jota muuten olisi pidettävä pätevänä, älköön saatettako voimaan, jos se on tehty sellaisissa olosuhteissa, että niistä tietoisesti olisi kunnianvastaista ja arvotonta vedota oikeustoimeen, ja sen, johon oikeustoimi on kohdistettu, täytyy olettaa niistä tietäneen.

Käräjäoikeus viittaa oikeustoimilain 33 §:n kunnianvastaista ja arvotonta menettelyä koskevan säännöksen soveltamisen osalta esimerkiksi **KM 1990:20** sivuilla 223-225 lausuttuun sekä **Thomas Wilhelmssonin** kirjoitukseen **Om tro och heder i finsk avtalsrätt. Avtalslagen § 33 i rättsstillämpningen, Oikeustiede - Jurisprudentia XI, Vammala 1978** sivut 34-88. **Wilhelmssonin** kirjoituksessa on käsitelty laajasti sekä varallisuus oikeudellisista oikeustoimista annetun lain 33 §:n säännöksen soveltamisen perusteita että sanotun säännöksen suomalaista soveltamiskäytäntöä. Käräjäoikeus viittaa myös **Grönforsin** teoksen sivuilla 204-210 lausuttuun sekä teoksen **Tore Almén - Rudolf Eklund: Lagen om avtal, 9. upplagan, Stockholm 1968** sivuilla 97-106 ja 128-133 lausuttuun.

7. Oikeustoimilain 33 §:n soveltamisen seuraukset. Oikeuskäytännössä omaksutut poikkeukset pääsäännöstä

Käräjäoikeus toteaa, että oikeustoimilain 33 §:n kunnianvastaista ja arvotonta menettelyä koskevan säännöksen soveltamisen seurauksena on se, että oikeustoimet todetaan kokonaisuudessaan pätemättömiksi. Sekä pohjoismaisessa oikeuskirjallisuudessa että pohjoismaisessa oikeuskäytännössä on vakiintuneesti todettu, ettei pätemättömyyden toteaminen vain yhden tietyn sopimusehdon ole ollut mahdollista, vaan riippumatta pohjoismaisten sopimuslakien, mukaan luettuna oikeustoimilaki, säännöksissä käytetyistä ilmaisista, seurauksena säännöksissä tarkoitetusta kielletystä menettelystä oikeustoimia solmittaessa on oikeustoimien kokonaispätemättömyys. Käräjäoikeus viittaa esimerkiksi **Grönforsin** teoksen sivuilla 194 ja 208 lausuttuun sekä komiteamietinnön **KM 1990:20** sivuilla 204, 216 ja 243-244 lausuttuun.

Vaikka oikeustoimilain 33 §:n säännöksessä on käytetty ilmaisua "[o]ikeustointa, jota muuten olisi pidettävä pätevänä, älköön saatettako voimaan" ja varallisuus oikeudellisista oikeustoimista annetun lain 31 §:ssä on käytetty ilmaisua "ei täten syntynyt oikeustoimi sido sitä, jonka etua on loukattu", on kummassakin säännöksessä tarkoitettu sitä, että niiden rikkomisen seurauksena koko oikeustoimi on pätemätön. Tämä tarkoittaa [REDACTED] ja Directan kesken solmitun palvelusopimuksen osalta sitä, että käräjäoikeuden tulisi oikeustoimilain 33 §:n nojalla julistaa koko sopimus pätemättömäksi, ei sitä vastoin ainoastaan yleisten sopimusehtojen 8.2 kohdan mukaista hinta- ja hakusumien muodostumisehtoa). Asianosaiset Directa ja [REDACTED] tulisi tuossa tapauksessa määrätä palauttamaan saamansa suoritukset. Tällaista Directa ei kuitenkaan ole vaatinut kanteessaan eikä [REDACTED] vastauksessaan eikä käräjäoikeudella ole oikeutta antaa tuomiossaan ratkaisua muista vaatimuksista kuin niistä, joita kantaja ja vastaaja ovat asianmukaisesti esittä-

neet ne eat iudex ultra petita partium -periaatteen mukaisesti. Käräjäoikeus viittaa pätemättömyyden voimaansaattamisen osalta esimerkiksi komiteanmietinnön **KM 1990:20** sivuilla 243-246 lausuttuun.

Oikeuskäytännössä on ainoastaan muutamia poikkeuksiksi katsottuja ratkaisuja, joissa on esimerkiksi veloitettu asianosainen suorittamaan ainoastaan päteväksi katsottu osa suoritetusta vastikkeesta sopimuskumppanilleen. Käräjäoikeus viittaa **Wilhelmssonin kirjoituksen** sivuilla 77 ja 80 mainittuihin korkeimman oikeuden ratkaisuihin **KKO 1961 II 100** (urakkasopimuksen pätemättömyys siltä osin kuin urakkasumma ylitti 65.790.000 vanhaa markkaa) ja **KKO 1962 II 80** (velkakirjan pätemättömyys siltä osin kuin vastiketta ei ollut saatu).

8. Oikeustoimilain 36 §:n säännös ja säännöksen soveltamisen edellytyksistä

Oikeustoimilain 36 §:ssä säädetään seuraavaa.

Jos oikeustoimen ehto on kohtuuton tai sen soveltaminen johtaisi kohtuuttomuuteen, ehtoa voidaan joko sovitella tai jättää se huomioon ottamatta. Kohtuuttomuutta arvosteltaessa on otettava huomioon oikeustoimen koko sisältö, osapuolten asema, oikeustointa tehtäessä ja sen jälkeen vallinneet olosuhteet sekä muut seikat.

Jos 1 momentissa tarkoitettu ehto on sellainen, että sopimuksen jääminen voimaan muilta osin muuttumattomana ei ole ehdon sovittelun vuoksi kohtuullista, sopimusta voidaan sovitella muiltakin osin tai se voidaan määrätä raukeamaan.

Oikeustoimen ehtona pidetään myös vastikkeen määrää koskevaa sitoumusta.

Kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välisen kulutushyödykettä koskevan sopimuksen sovitteluun sovelletaan, mitä kuluttajansuojalaissa (38/78) säädetään.

Oikeustoimilain 36 §:n niin sanotun yleisen sovittelusäännöksen soveltamisen edellytyksenä ovat siten se, että oikeustoimen ehto on kohtuuton tai sen soveltaminen johtaisi kohtuuttomuuteen.

Oikeustoimen ehdon kohtuuttomuutta arvosteltaessa on siten otettava huomioon

- * oikeustoimen koko sisältö
- * osapuolten asema
- * oikeustointa tehtäessä vallinneet olosuhteet
- * oikeustoimen jälkeen vallinneet olosuhteet, sekä
- * muut seikat.

Käräjäoikeus viittaa oikeustoimilain 36 §:n soveltamisen edellytyksistä hallituksen esitykseen Eduskunnalle oikeustoimen kohtuullistamista koskevaksi lainsäädännöksi (**HE 247/1981 vp.**), erityisesti hallituksen esityksen sivuilla 11-13 ja 16-18 lausuttuun. Käräjäoikeus viittaa myös Ruotsin sopimuslain (avtalslagen) sovittelusäännöstä koskevaan komiteanmietintöön **Generalklausul i förmögenhetsrätten. Betänkande av Generalklausulutredningen, SOU 1974:83**, erityisesti Ruotsin komiteanmietinnön sivuilla 111-114, 120-122, 132-133, 148-152 ja 193-198 lausuttuun. Käräjäoikeus viittaa myös komiteanmietinnön **KM 1990:20** sivuilla 225 ja 228-231 lausuttuun, **Mika Hemmon** teoksen **Sopimusoikeus II. Toinen uudistettu painos, Jyväskylä 2003**

sivuilla 43-106, erityisesti teoksen sivuilla 58-62, 72-73 ja 93-95 lausuttuun sekä **Andreas Norlénin** teokseen **Oskälighet och 36 § avtalslagen. Linköping Studies in Management and Economics. Dissertations No 63, Linköping 2004**, passim.

9. Epäselvyyssääntö

Sopimusoikeudessamme noudatetaan vakiintuneesti niin sanottua epäselvyyssääntöä, jonka mukaan epäselvää sopimusehtoa on tulkittava laatijansa vahingoksi. Korkeimman oikeuden oikeuskäytännössä epäselvyyssääntöä on sovellettu rinnakkain muiden tulkintaperiaatteiden kanssa esimerkiksi korkeimman oikeuden ratkaisussa **KKO 1993:137**. Muita epäselvyyssääntöä koskevia korkeimman oikeuden ratkaisuja ovat olleet esimerkiksi tapaukset **KKO 1986 II 21 ja KKO 1999:14**. Käräjäoikeus viittaa epäselvyyssääntöä koskevan oikeuskirjallisuuden osalta esimerkiksi **Kristian Huserin** teoksen **Avtaletolknig, Bergen 1983** sivuilla 553-566 lausuttuun sekä teoksessa selostettuihin norjalaisiin tuomioistuinratkaisuihin, **Mika Hemmon** teoksen **Sopimusoikeus I** sivuilla 638-647 ja 655-656 lausuttuun sekä **Bert Lehrbergin** teoksen **Avtaltolknig. Femte upplagan, Tallinn 2009** sivuilla 171-183 lausuttuun sekä teoksessa selostettuihin ruotsalaisiin tuomioistuinratkaisuihin.

10. Directan yleisten sopimusehtojen kohta 8.2

Käräjäoikeus toteaa, että Directan yleisten sopimusehtojen (Palvelusopimuksen ehdot - hakuosumapohjainen laskutus) kohta 8.2 kuuluu seuraavasti:

Sopimuksen vuosittainen laskutusperuste on kultakin laskentakaudelta kertyneet yhtiön hakemistotietokantaan kohdistuneet hakutapahtumat, joissa asiakasyrityksen yritystiedot ovat osuneet hakuun ja ovat täten sisältyneet hakutuloslistaan. Edellä kuvattua yksittäisen yritystiedon sisällymistä hakutuloslistaan kutsutaan hakuosumaksi. Hakuosumien kertyminen alkaa palvelusopimuksen aloituspäivästä lukien, toisin sanoen siitä ajankohdasta lukien kun yhtiön edustaja ja asiakas ovat palvelusopimuksen solmimisesta sopineet. Hakuosumien lukumäärä kerrottuna kulloinkin voimassa olevan hinnaston mukaisella hakuosuman yksikköhinnalla muodostaa kultakin laskentakaudelta asiakkaalta veloitettavan laskun pääoman. Laskentakaudelle asetettua laskutusrajaa ei voida muuttaa kesken laskentakauden. Laskentakauden hakuosumien lukumäärä ilmoitetaan kultakin laskentakaudelta toimitettavan laskun yhteydessä. Laskentakausi on 12 kuukautta.

11. Directan yleisten sopimusehtojen kohdan 8.2 tuleminen osaksi sopimusta, sopimuskohdan palvelusopimuksen tarkoituksen mukainen tulkinta, johtopäätökset siitä

Käräjäoikeus toteaa, että yleisten sopimusehtojen kohdan 8.2 ehto on selostettu lyhennetyssä muodossa [REDACTED] toimitetun laskun 6.11.2007 (**Directan kirjallinen todiste 1**) ensimmäisen sivun neljännessä kappaleessa. Ehto on tuotu asianmukaisesti esiin ja se on siten osa Directan ja [REDACTED] välistä sopimusta.

Asiassa ei ole selvitetty sitä, että [REDACTED] olisi myyntipuhelun yhteydessä kerrottu sitä, millä tavoin Directan hakupalvelussa hakuosumat ovat vuosina 2007 ja 2008 todellisuudessa muodostuneet. Hakuosumien muodostumista koskeva tieto on käräjäoikeudessa kuullun henkilötodistelun perusteella ollut selvästi puutteellista, koska Directan asiakkaina olleille yhtiöille ja elinkeinonharjoittajille, joille on myyty Directan numeropalvelua ja sen ohella yrityksen näkyvyyttä, ei ole kerrottu, että hakuosuma voi muodostua siinäkin tapauksessa, että haun kohteena olevan sanan kolme ensimmäistä alkukirjainta

(prefix) ja asiakasyrityksen asiakaskortilla olleen hakusanan kolme alkukirjainta ovat olleet samoja. Käräjäoikeus toteaa myös, että asiassa esitetty henkilötodistelu kokonaisuutena tarkasteltuna on syytä olettaa, että ainakaan kaikki Directan asiakkailta laskutetut hakuosumat eivät ole olleet sellaisia, että ne olisivat perustuneet todellisiin loppukäyttäjien tekemiin hakuihin, vaan ne ovat voineet perustua niin sanottujen hakurobottien indeksointikäynteihin Directan hakupalvelussa. Vastaavasti Directan asiakkaita on voitu laskuttaa myös sellaisista hakuosumista, jotka eivät ole toteuttaneet asiakasyrityksen näkyvyyttä.

Epäselvyyssääntö ja oikeustoimilain 36 §:n säännös sekä Directan ja sen asiakasyritysten yhteinen tarkoitus; näkyvyyden myyminen huomioon ottaen Directan yleisten sopimusehtojen kohdan 8.2 ehtoa on tulkittava siten, että Directalla on ollut oikeus laskuttaa asiakkainaan olleita yhtiöitä ja elinkeinonharjoittajia vain sellaisista hakuosumista, joilla kulloinkin kysymyksessä olleen asiakasyrityksen tiedot on näytetty hakutapahtuman yhteydessä.

██████████ osalta on jäänyt luotettavasti selvittämättä se, minkälaisia hakuosumia hänelle toimitettuun laskuun on sisällytetty. Directalla on ollut oikeus laskuttaa ██████████ ainoastaan edellä kerrotuista hakuosumista. Näiden hakuosumien määrää ei ole selvitetty nyt käsiteltävän asian yhteydessä. Directalla ei siten ole lainkaan hakuosumiin perustuvaa saatavaa ██████████ (0 x 0,29 euroa = 0 euroa).

12. Lopputulokset

Käräjäoikeus harkitsee edellä kerrotuilla perusteilla ██████████ takaisinsaantia yksipuoliseen tuomioon koskevan hakemuksen perusteella kumota Helsingin käräjäoikeuden yksipuolisen tuomion, hylätä Directa Oy:n kanteen kokonaisuudessaan ja vapauttaa ██████████ yksipuolisella tuomiolla tuomitusta maksuvelvollisuudesta.

13. Oikeudenkäyntikulujen korvausvelvollisuus

Hakija (alkuperäinen vastaaja) ██████████ voittaa asian kokonaisuudessaan. Oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 1 §:n ja 21 luvun 8 §:n nojalla kuultava (alkuperäinen kantaja) Directa on velvollinen korvaamaan hakijan ██████████ tarpeelliseksi katsotut, kohtuulliset oikeudenkäyntikulut asiassa. Käräjäoikeus toteaa, että ██████████ oikeudenkäyntikuluvaatimuksessa palkkion määrä ajalta 20.4.2009 - 31.5.2011 on 77.335 euroa ja kulujen määrä yhteensä 2.087,24 euroa.

Directa on vaatinut vastaajan oikeudenkäyntikuluvaatimuksen hylkäämistä lakiin perustumattomana katsoen olevan ilmeistä, ettei ██████████ ole itse ottanut taloudellista vastuuta huomattavan suurista oikeudenkäyntikuluista tässä oikeudenkäynnissä eikä hän voinut siten esittää asiassa oikeudenkäyntikuluvaatimusta. Lisäksi Directa on todennut toimenpiteiden olleen ylimitoitettuja sekä tarpeettomia ja vastaajan kuormittaneen oikeudenkäyntiä tarpeettomilla ja turhilla väitteillä sekä todistelulla ja katsonut oikeudenkäyntikuluvaatimuksen olevan kohtuuton. Directa on hyväksynyt veloitetuista 219.50 tunnista 40 tuntia. Yhtiö on vielä paljoksunut keskihintaista 352 euron tuntiveloitusperustetta hyväksyen asian taloudelliseen intressiin nähden tuntiveloitusperusteeksi 200 euroa eli palkkion kokonaismääräksi 8.000 euroa. Hakijan ██████████ kuluvaatimuksen Directa on ilmoittanut hyväksyvänsä määrällisesti.

Directa on vielä katsonut, että joka tapauksessa korvausvelvollisuuden asettaminen yhtiölle olisi kokonaisuutena arvioiden ilmeisen kohtuutonta sen vuoksi, että oikeudenkäyntiin ovat johtaneet vastaajalle lähetetyt aineelliset ja toteutetusta palvelusta aiheutuneet laskut. Yhtiöllä on ollut perusteltu syy luottaa

siihen, että asianosaisten välillä on ollut voimassa sopimussuhde viimeistään sen jälkeen, kun vastaaja on huomautuksitta maksanut palvelun käynnistämiseen liittyvän perustamiskululaskun. Asia on myös oikeudellisesti ollut niin epäselvä, että [REDACTED] tulisi itse vastata kuluistaan.

Direkta Oy:n oma oikeudenkäyntikuluvaatimus asiassa on ollut yhteensä 50.754,56 euroa, josta kulujen osuus on ollut 51,33 euroa. Keskituntihinta on ollut 235,96 euroa. Aikaa asian hoitamiseen on käytetty 215,10 tuntia.

Käräjäoikeus toteaa, että hakijan (alkuperäisen vastaajan) [REDACTED] puolesta käräjäoikeudelle annetusta oikeudenkäyntikululaskusta ilmenevät toimenpiteet ovat käräjäoikeuden arvion mukaan olleet kaikki tarpeen vastaajan edun ja oikeuden valvomiseksi asiassa. Käräjäoikeus kuitenkin hyväksyy tunti-veloituserusteeksi oikeudenkäyntikuluvaatimuksessa esitetyn 352 euron suuruisen keskiveloituserusteen asemesta 250 euroa tunnilta, jolloin Directan maksettavaksi tulevan palkkion määrä on 54.875 euroa. Tähän määrään on lisättävä Directan hyväksymät kulut 2.087,24 euroa, jolloin oikeudenkäyntikulujen kokonaismäärä on 56.962,24 euroa. Näillä perusteilla käräjäoikeus harkitsee oikeaksi velvoittaa kuultavan (alkuperäisen kantajan) Directa Oy:n suorittamaan hakijalle (alkuperäiselle vastaajalle) [REDACTED] oikeudenkäyntikulujen korvauksena, vaatimus enemmälti hyläten 56.962,24 euroa viivästyskorkoineen.

Käräjäoikeus on, vaatimukset enemmälti hyläten, ratkaissut asian päätöslauselmasta ilmenevällä tavalla.

PÄÄTÖSLAUSELMA

1. Helsingin käräjäoikeus kumooa Helsingin käräjäoikeuden 1. osaston 30.4.2009 asiassa **09/9672** antaman yksipuolisen tuomion **Nro 09/14345**, hylkää Directa Oy:n kanteen kokonaisuudessaan ja vapauttaa [REDACTED] kokonaan sanotulla yksipuolisella tuomiolla tuomitusta maksuvelvollisuudesta.

2. Helsingin käräjäoikeus velvoittaa kuultavan (alkuperäisen kantajan) Directa Oy:n korvaamaan hakijan (alkuperäisen vastaajan) [REDACTED] oikeudenkäyntikulut asiassa 56.962,24 eurolla korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisesti viivästyskorkoineen kuukauden kuluttua käräjäoikeuden päätöksen antamisesta lukien.

RATKAISUUN OSALLISTUNEET JÄSENET

Ari Wirén
käräjätuomari

Riitta Savolainen
käräjätuomari

Kari Lappi
käräjätuomari

Päätös on yksimielinen.

MUUTOKSENHAKU

Annettiin kansliassa ja annettiin oikeudenkäymiskaaren 25 luvussa säädetyt muutoksenhakuohjeet, jotka liitettiin lukukappaleeseen käräjäoikeuden kansliassa sekä asiamiehille välittömästi päätöksen antamisen jälkeen sähköpostitse lähetettyihin päätöksen kappaleisiin.

Ari Wirén
käräjätuomari